

GENERAŁ MIECZYŚLAW HUCHLA

„Przeszło 5 lat walczyła Polska Podziemna – trzon Narodu – o pełną wolność i niezawisłość opierając się wyniszczającej okupacji niemieckiej. Zbrojne ramię Polskiego Państwa Podziemnego – Armia Krajowa, w walce tej szczególnie dotkliwie poniosła ofiary, ofiary, które duchowych jej spadkobierców zobowiązują do dalszej, uporczywej walki nad realizacją ideału, który przyświecał naszym poległym towarzyszom broni” – pisali we wrześniu 1945 r. wysocy rangą oficerowie rozwiązanej AK. Dodawali następnie: „Warunki życia obywatela polskiego dalekie są od tego obrazu, który mieli przed oczyma ginący żołnierze Polski Podziemnej. Wierni jej testamentowi podejmujemy polityczną walkę o jego urzeczywistnienie. Nie naszą jest winą, że podstawowe prawo wolnego obywatela w demokratycznym państwie – prawo zrzeszania się – musimy realizować w postaci tajnej”. Właśnie z wierności Polsce Podziemnej i idei Niepodległej Rzeczypospolitej zrodziło się Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”, najważniejsza z powojennych organizacji niepodległościowych. Jeden z ostatnich dowódców WiN – Mieczysław Huchla „Wilbik”, „Waclaw”, „Michalski” – zmarł 13 września br.

Mieczysław Huchla,
lata czterdzieste

O Polskę niepodległą

Urodził się 29 grudnia 1920 r. w Tyczynie na ziemi rzeszowskiej. Odebrał wykształcenie klasyczne, a egzaminy maturalne zdał w 1938 r. Opuścił następnie rodzinne strony i rozpoczął studia na Wydziale Prawa UJ. Zostały one przerwane wybuchem II wojny światowej. Huchla powrócił wówczas na Rzeszowszczyznę i zaangażował się w działalność niepodległościowego podziemia. W kolejnych latach współtworzył placówkę ZWZ-AK Tyczyn, ukończył – w konspiracji – szkołę podchorążych, był także adiutantem dowódcy Placówki AK Tyczyn w Podobwodzie AK Rzeszów-Południe i współpracownikiem „Wedety” (Kierownictwa Informacji i Propagandy Inspektoratu AK Rzeszów). W 1943 r. w ramach swej współpracy z BIP Inspektoratu Rzeszów AK wydawał konspiracyjne pismo „Świt”, a później – we własnym domu – powieści pismo Inspektoratu „Na posterunku”. W lipcu 1943 r. został aresztowany przez gestapo, lecz szybko odbił go oddział Kedywu. Brał udział w akcji „Burza”, na przełomie 1944 i 1945 r. pełnił obowiązki dowódcy placówki AK Tyczyn. Po rozwiązaniu Armii Krajowej ppor. Huchla pozostał w konspiracji. Zgadzał się z gen. Leopoldem Okulickim, który rozwiązując AK, stwierdzał jednocześnie: „Postępująca szybko ofensywa sowiecka doprowadzić może do zajęcia w krótkim czasie całej Polski przez Armię Czerwoną. Nie jest to jednak zwycięstwo słusznej sprawy, o którą walczymy od roku 1939. W istocie bowiem – mimo stwarzanych pozorów wolności – oznacza to zamianę jednej okupacji na drugą, przeprowadzaną pod przykrywką Tymczasowego Rządu Lubelskiego, bezwolnego narzędzia w rękach rosyjskich”.

Huchla utrzymał swych podwładnych najpierw w organizacji „NIE”, która zastąpiła AK – a po jej rozwiązaniu w Delegaturze Sił Zbrojnych na Kraj. W jednej z pierwszych ulotek kolportowanych przez DSZ pisano: „Nie mamy dziś dostatecznej siły fizycznej, która by obroniła nas przed krzywdami ze strony Rosji. Ale mamy za sobą prawo wolnych narodów, o które toczy się obecnie wojna [...]. I nade wszystko mamy dość siły ducha, aby przetrwać wszelkie doznania i udręki, jakie czekają nas jeszcze na drodze do pełnej wolności”. Huchla był jednym z tych, którzy nie zamierzali składać broni ani poszukiwać możliwości „normalnego” życia w komunizowanym kraju.

Wiosną 1945 r. opuścił rodzinne strony, przez kilka miesięcy mieszkał w Katowicach, by jesienią przenieść się do Krakowa. Tam kontynuował studia prawnicze, które ukończył w 1947 r., uzyskując tytuł magistra, rozpoczął także studia na Akademii Handlowej.

Wzorowy, cichy i niepozorny student był jednocześnie jedną z najważniejszych postaci krakowskiego podziemia niepodległościowego. Początkowo kierował komórką łączności, a później komórką organizacyjną Okręgu Krakowskiego powstałego we wrześniu 1945 r. Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”. Od wiosny 1947 r. pełnił funkcję zastępcy Józefy Petriczek „Wilejki” – prezesa Okręgu Krakowskiego WiN. Od października 1947 r. w związku z aresztowaniem Petriczek kierował Okręgiem WiN Kraków, jednak wobec fali aresztowań z początkiem 1948 r. utracił łączność z krajowymi władzami organizacji. W kwietniu 1948 r. został aresztowany, a w lipcu tego roku skazany na siedem lat pozbawienia wolności. Kilka miesięcy później, w listopadzie, podjął próbę ucieczki, w konsekwencji której doznał poważnych obrażeń. Więzienie – przebywał m.in. we Wronkach – opuścił na fali „odwilży” w maju 1955 r.

Osiadł następnie we Wrocławiu, gdzie do 1986 r. pracował jako radca prawny. W czasie „karnawału »Solidarność«”, w 1981 r. był zastępcą przewodniczącego Krajowej Komisji NSZZ „Solidarność” Radców Prawnych.

Pamięć o „wyklętych”

Po 1989 r. aktywnie włączył się w działalność organizacji tworzonych przez weteranów walk o niepodległość, był członkiem: Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, przede wszystkim jednak zaangażował się w powołanie Stowarzyszenia Społeczno-Kombatanckiego Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”. W latach 1990–1996 był prezesem jego Zarządu Głównego, a w latach 1996–2010 prezesem honorowym. W 2003 r., w czasie Zjazdu Walnego Delegatów, był zwolennikiem odmłodzenia Zrzeszenia i jednym z inicjatorów zmian, w konsekwencji których prezesem Stowarzyszenia został Janusz Kurtyka.

Mieczysław Huchla był także, obok Ludwika Kubika, Ludwika Nalezińskiego, Jerzego Woźniaka i Andrzeja Zagórskiego, zwolennikiem podjęcia badań nad dziejami WiN – wspierał więc ideę stworzenia „Zeszytów Historycznych WiN-u”. Był współautorem monumentalnego dzieła *Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” w dokumentach*, a także nieustrudzonym animatorem badań nad dziejami Zrzeszenia. Pozostał

Generał Mieczysław Huchla i Janusz Kurtyka, Jasna Góra, wrzesień 2003 r.

Fot. S. Cieślakowski

Fot. P. Zycieński

Generał Mieczysław Huchla

daktorom serii *Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” w dokumentach* nagrodę Kustosza Pamięci Narodowej im. Grzegorza Jakubowskiego¹.

Mieczysław Huchla został pochowany 18 września 2010 r. w rodzinnym grobie na Cmentarzu Grabiszyńskim we Wrocławiu. Słowo pożegnania wygłosili jego koledzy ze *Zrzeszenia WiN* – Jerzy Woźniak i Czesław Naleziński, lider *Solidarności Walczącej* Kornel Morawiecki oraz Władysław Dmochowski – były szef Okręgowej Izby Radców Prawnych.

Nieobecni znakiem czasu

Generał Huchla w niepodległej Polsce odgrywał istotną rolę jako animator środowisk kombatanckich. Od 1989 r. współdziałał z licznymi instytucjami państwowymi. Za tę działalność został w 2006 r. odznaczony przez prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. Doceniono też jego zasługi w pionie zbrojnym Polskiego Państwa Podziemnego – w 2007 r. prezydent Lech Kaczyński wręczył mu nominację na generała brygady.

Mieczysław Huchla był jednym z dwóch generałów-kombatantów *WiN*, największej i najważniejszej organizacji niepodległościowej w powojennej Polsce, spadkobierczyni idei Polskiego Państwa Podziemnego, w prostej linii kontynuującej dzieło AK. Jednak na pogrzebie, oprócz reprezentanta wojewody dolnośląskiego, środowisk kombatanckich i delegacji z trzech Oddziałów IPN, nie pojawili się przedstawiciele władz państwowych, samorządowych czy miejskich, zabrakło reprezentantów Ministerstwa Obrony Narodowej czy Śląskiego Okręgu Wojskowego lub choćby wrocławskiego garnizonu. Choć chowano generała Wojska Polskiego, w ostatniej drodze towarzyszyła mu tylko dwuosobowa warta i pododdział oddający salwę honorową. Nie było orkiestry, nie było ceremoniału wojskowego należnego generałowi, ale nade wszystko komuś o Jego życiorysie i zasługach dla wolnej Polski. Generał poświęcił swe życie walce o niepodległą Polskę, nie oczekiwał w zamian honorów, nie dopominał się o nie. Jednak władze wolnej Polski powinny pamiętać o tym, by mu je oddać. Pogrzeb gen. Huchli mógł stać się symbolem szacunku dla dowódców podziemia, świadectwem tego, że wolna Polska pamięta o ich zasługach. Stał się jednak przykładem lekceważenia, z jakim obecne władze podchodzą do weteranów walk o niepodległość.

¹ Szerzej zob. A. Zagórski, *Huchla Mieczysław* [w:] *WiN dokumenty*, t. 6, cz. 2, s. 230–231; Z. Zblewski, *Okręg Krakowski Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” 1945–1948. Geneza, struktury, działalność*, Kraków 2005, wg indeksu (tam literatura). Zob. także: M. Huchla, *Żołnierze i kombatanci Zrzeszenia WiN*, Wrocław 2010, wg indeksu.